

OBSAH

Předmluva k prvnímu vydání českého překladu	9
Poznámky k druhému vydání českého překladu	11
Předmluva k čtvrtému vydání	12
Předmluva k druhému vydání	12
Z předmluvy k prvnímu vydání	13

KAPITOLA I. ELEKTRON, JEHO NÁBOJ A HMOTA

1. Objev elektronu	15
2. Stanovení náboje elektronu	16
3. Praktické provedení Millikanova pokusu	17
4. Pohyb elektronu v elektrickém a magnetickém poli	21
5. Elektron v podélném elektrostatickém poli	25
6. Experimentální metody měření specifického náboje	27
7. Měření specifického náboje elektronu metodou dvou kondensátorů	28
8. Měření specifického náboje elektronu fokusací podélným magnetickým polem	30
9. Fokuse a monochromatisace svazků nabitých částic	32
10. Závislost hmoty elektronu na jeho rychlosti	35
11. Elektromagnetická hmota	39

KAPITOLA II. ATOMY, ISOTOPY

12. Úvod	44
13. Periodická soustava prvků D. I. Mendělejeva	44
14. Stanovení skutečných hmot atomů. Methoda parabol	51
15. Hmotové spektrografy	53
16. Hmotové spektrometry a hmotové spektrografy s dvojitou fokusací	59
17. Hmota a procentový obsah isotopů	63
18. Oddělování (separace) isotopů metodami založenými na difuzi	63
19. Oddělování isotopů metodou thermodifuse	68
20. Oddělování isotopů elektromagnetickými metodami	70
21. Oddělování isotopů metodou frakcionované destilace a výměnných reakcí	74
22. Oddělování isotopů odstředivkou	76
23. Získání těžkého isotopu vodíku (deuteria) a těžké vody	77

KAPITOLA III. STAVBA JÁDRA ATOMU

24. Účinný průřez pro rozptyl částic	82
25. Sondování atomů elektrony	84
26. Vlastnosti částic α	86
27. Theorie rozptylu částic α	89
28. Experimentální ověření Rutherfordova vzorce	92
29. Určení náboje jádra	93

KAPITOLA IV. ROENTGENOVÉ PAPSKY A JEJICH POUŽITÍ PŘI URČOVÁNÍ ATOMOVÝCH KONSTANT

30. Roentgenové paprsky	95
31. Absorpce roentgenových paprsků	98
32. Rozptyl roentgenových paprsků	101
33. Difrakce roentgenových paprsků na krystalové mřížce	103
34. Experimentální metody difrakce roentgenových paprsků	107
35. Určení vlnové délky roentgenových spektrálních čar	111
36. Spektra roentgenových paprsků	113
37. Moseleyův zákon	114

38. Absolutní určení vlnové délky roentgenových paprsků	116
39. Stanovení Avogadrova čísla a náboje elektronu	119
40. Specifický náboj elektronu	122

KAPITOLA V. STAVBA ATOMU A KLASICKÁ FYSIKA

A. Klasická mechanika a stavba atomu

41. Atomové modely	124
42. Zákon zachování energie v mechanice	124
43. Potenciálové křivky	127
44. Lineární harmonický oscilátor	129
45. Komplexní vyjádření kmitavého pohybu	133
46. Rozklad ve spektrum	135
47. Centrální síly — Kinetická energie v polárních souřadnicích	139
48. Pohyb v centrálním poli	140
49. Keplerův problém	142
50. Částice α v poli jádra	146
51. Redukovaná hmota	148
52. Zobecněné souřadnice. Stav soustavy	150
53. Lagrangeova funkce, Lagrangeovy rovnice	151
54. Použití Lagrangeových rovnic k řešení problému centrálního pohybu	153
55. Zobecněné impulsy	156
56. Hamiltonovy kanonické rovnice	157
57. Fyzikální význam Hamiltonovy funkce	159
58. Cyklické souřadnice	162
59. Poissonovy závorky. Zákon zachování	163
60. Pohyb v elektromagnetickém poli	167
61. Mechanika rychlých částic	171

B. Klasická teorie elektromagnetického záření

62. Elementární zdroje světla	176
63. Elektromagnetické záření lineárního oscilátoru	176
64. Úhrnná a střední hodnota záření oscilátoru	179
65. Elektromagnetické spektrum neharmonického oscilátoru	180
66. Tlumené kmity	182
67. Světelné tření	184
68. Fourierův integrál a spojitě spektrum	187
69. Přirozená šíře spektrálních čar	190
70. Jiné příklady spektrálního rozkladu neperiodických dějů	192
71. Planetární model atomu	195
72. Magnetický moment kruhové dráhy a Larmorova poučka	196
73. Zeemanův jev	199
74. Zeemanův jev. Obecný případ	201

KAPITOLA VI. ZÁŘENÍ ABSOLUTNĚ ČERNÉHO TĚLESA A KVANTOVÁ

HYPOTHESA

75. Klasická fyzika a problém tepelného záření	205
76. Rovnovážné záření v dutině	207
77. Kirchhoffův zákon	208
78. Zákon záření absolutně černého tělesa	210
79. Experimentální výzkum zákonů tepelného záření	212
80. Ekvipartiční teorém	213
81. Vzorec Rayleigh-Jeansův	215
82. „Ultrafialová katastrofa“	219
83. Planckův zákon	220
84. Kvantová hypotéza	222

KAPITOLA VII. ENERGETICKÉ HLADINY ATOMŮ

85. Planetární model atomu a Bohrovy kvantové postuláty	226
86. Pokusy Franckovy a Hertzovy	226

87. Pružné srážky	229
88. Nepružné srážky. Kritické potenciály	230
89. Zdokonalení experimentální metodiky	232
90. Současné určení všech stupňů buzení	233
91. Určení ionizačních potenciálů	235
92. Záření vzbuzených atomů	237
93. Spontánní záření	238
94. Vynucené záření a absorpce	241
95. Einsteinovo odvození Planckova zákona	242

KAPITOLA VIII. SPEKTRÁLNÍ SERIE A ENERGETICKÉ HLADINY ATOMŮ VODÍKU

96. Balmerova serie	244
97. Lymanova, Paschenova a další serie. Zobecněný Balmerův vzorec	246
98. Spektrální termy. Kombinační princip	248
99. Kvantování kruhových drah	249
100. Bohrova theorie	252
101. Použití předěšlé theorie. Objevení těžkého isotopu vodíku	255
102. Pickeringova serie a spektra iontů vodíkového typu	256
103. Spektroskopické stanovení specifického náboje elektronu	259
104. Diagramy energetických hladin	260
105. Hraniční spojité spektrum atomárního vodíku	261
106. Kvantování vodíkového atomu podle Bohra a Sommerfelda	262
107. Princip korespondence	269
108. Krise Bohrovy theorie	273

KAPITOLA IX. SVĚTELNÁ KVANTA

109. Fluktuaace elektromagnetického pole	275
110. Fotoelektrický jev a Einsteinovy rovnice	280
111. Experimentální ověření Einsteinovy rovnice	282
112. Krátkovlnná hranice spojitého roentgenového spektra	284
113. Přesné stanovení Planckovy konstanty	285
114. Jiné pokusy odhalující korpuskulární vlastnosti světla	286
115. Fluktuaace světelného toku	288
116. Rozptyl roentgenových paprsků (vlnová theorie)	290
117. Comptonův jev	294
118. Elementární theorie Comptonova jevu	295
119. Odražené elektrony	299
120. Elementární pochody rozptylu a zákony o zachování energie a hybnosti	302
121. Experimentální potvrzení platnosti zákonů zachování energie a impulsu při elementárních pochodech rozptylu	303

KAPITOLA X. VLNY A ČÁSTICE

122. Úvod	306
123. Rovinná monochromatická vlna v homogenním prostředí	306
124. Vlnová rovnice	308
125. Superposice rovinných vln	310
126. Vlnové klubko	312
127. Fázová a skupinová rychlost	315
128. Korpuskulární vlnový paralelismus. Lom světla	316
129. Korpuskulární vlnový paralelismus. Dopplerův jev	320
130. Korpuskulární vlnový paralelismus. Difrakční mřížka	323
131. Hypothese de Broglieova	324
132. Vlastnosti de Broglieových vln	326
133. Experimentální potvrzení de Broglieovy hypotезy. Braggova metoda	328
134. Lom elektronových vln a vnitřní potenciál kovu	332
135. Experimentální potvrzení de Broglieovy hypotезy. Metoda Laueho a Debye-Scherrerova	335
136. Interferenční jevy molekulárních svazků	340
137. Vlnové klubko a částice	341
138. Statistický výklad de Broglieových vln	342

139. Vztahy neurčitosti	344
140. Určení místa a polohy mikroskopické částice	345
141. Chybné výklady vztahů neurčitosti	350
142. Vztahy neurčitosti a zákon příčinnosti	353

KAPITOLA XI. SCHRÖDINGEROVA ROVNICE

143. Schrödingerova rovnice a fyzikální význam jejího řešení	357
144. Odraz a průchod potenciálovou překradou	362
145. Potenciálová překrada s konečnou šířkou	370
146. Kmity struny	373
147. Částice v potenciálové krabici	379
148. Elektron v potenciálové jámě	382
149. Lineární harmonický oscilátor	387
150. Normální a vzbuzený stav lineárního oscilátoru	393
151. Vázané oscilátory. Síly van der Waalovy	399
152. Částice v trojrozměrné potenciálové krabici	407

DODATKY

I. Výpočet středních hodnot	412
II. Odvození vzorce pro závislost hmoty na rychlosti	415
III. O klasické teorii Zeemanova jevu	418
IV. Vzorec pro střední kvadratickou fluktuaci	419
V. Částice v pravouhlé potenciálové jámě	424
VI. Orthogonalita a normování vlastních funkcí oscilátorů	426
Věcný rejstřík	431